U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatele: **J. P.**, proti odpůrkyni: **Státní volební komise**, náměstí Hrdinů 3, 140 21 Praha 4, za účasti **České strany sociálně demokratické, se sídlem** Lidový dům Hybernská 7, Praha 1 a **Křesťanské a demokratické unie - Československé strany lidové**, se sídlem Palác Charitas, Karlovo náměstí 5, Praha 2, v řízení o návrhu na neplatnost voleb do Senátu Parlamentu České republiky, konaných ve dnech 12. a 13. října a 19. a 20. října 2012, ve volebním obvodu č. 65 - Šumperk, o návrhu na neplatnost voleb

takto:

I. Návrh na neplatnost voleb do Senátu Parlamentu České republiky ve volebním obvodu č. 65 - Šumperk, **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Obsah návrhu

[1.] Navrhovatelem je pan J. P., který je na základě svého trvalého pobytu zapsán do stálého voličského seznamu volebního okrsku číslo 26 v obci Šumperk a v níže uvedeném termínu prvního kola senátních voleb hlasoval v senátních volbách. Dne 19. 10. 2012 podal navrhovatel Nejvyššímu správnímu soudu návrh na vydání rozhodnutí o neplatnosti senátních voleb v obvodu č. 65, Šumperk. Navrhovatel uvedl, že k porušení zákona o volbách došlo tím, že do výsledku hlasování nebyly v uvedeném okrsku započítány hlasy pro kandidáta do Senátu Parlamentu České republiky F. M., navrženého za politickou stranu Komunistická strana Čech a Moravy („KSČM“).

[2.] Navrhovatel tvrdí, že hlas upravil a odevzdal přesně podle zákona, když byl podle svého tvrzení díky zkušenosti práce ve volební komisi v minulých letech se zákonem i metodikou hlasování a sčítání detailně seznámen. Dále tvrdí, že stejně hlasoval i jeho rodinný příslušník, kandidát F. M. měl tedy v daném volebním okrsku obdržet nejméně dva platné hlasy. V uvedeném okrsku však kandidát získal nula platných hlasů.

Navrhovatel rovněž upozorňuje na to, že se jedná o jediný volební okrsek v obci Šumperk, kde kandidát nezískal žádný hlas, což je vzhledem k celkovému umístění jak v obci, tak ve volebním obvodu Šumperk velmi odchýlená hodnota. Z důvodu tvrzeného porušení zákona tedy podal návrh na neplatnost voleb.

II. Vyjádření odpůrkyně

[3.] Odpůrkyně, Státní volební komise, se k tomuto návrhu ve stanovené lhůtě vyjádřila v podání ze dne 26. října 2012, a to tak, že zjištění, zda v daném případě okrsková volební komise skutečně pochybila, je úkolem soudu, a to po provedení skutkového přezkumu volební dokumentace. Odpůrkyně uzavírá své vyjádření, že ani případné potvrzení navrhovatelem uváděných skutečností nemusí, dle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu, naplnit důvody pro vyslovení voleb za neplatné.

III. Vyjádření dalších účastníků

[4.] Podle § 90 odst. 2 s. ř. s. platí, že v řízení o návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování je účastníkem vedle navrhovatele a příslušného volebního orgánu také politická strana, na jejíž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát. Vzhledem k tomu, že napadeno bylo první kolo senátních voleb, jsou dalšími účastníky řízení strany, na jejichž kandidátce jsou kandidáti postoupivší v daném obvodu do druhého kola. Těmito kandidáty jsou M. V. na kandidátní listině České strany sociálně demokratické („ČSSD“) a Z. B. na kandidátní listině Křesťanské a demokratické unie - Československé strany lidové („KDU-ČSL“). Oběma politickým stranám byly tedy zaslány informace o řízení s možností vyjádřit se ke složení senátu a k projednávané věci. Tohoto práva však ve stanovené lhůtě nevyužily.

IV. Argumentace soudu

[5.] Nejvyšší správní soud projednal podaný návrh a usoudil o něm takto. Podle ustanovení § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) za podmínek stanovených zvláštními zákony se může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Tímto zvláštním zákonem je i zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky.

[6.] Volby do Senátu Parlamentu České republiky řádně proběhly v termínech 1. kola ve dnech 12. a 13. října 2012 a 2. kola ve dnech 19. a 20. října 2012. Výsledky voleb byly vyhlášeny a uveřejněny sdělením Státní volební komise v částce 132 Sbírky zákonů pod č. 353/2012.

[7.] Soud konstatuje, že návrh na neplatnost voleb je věcně projednatelný, neboť navrhovatel je osobou oprávněnou, návrh byl podán v zákonem stanovené lhůtě a splňuje

předepsané náležitosti. Poté soud přistoupil k meritornímu projednání a rozhodnutí návrhu.

[8.] Pro přezkum voleb používá Nejvyšší správní soud třístupňový algoritmus: v prvém kroku je zjišťováno, zda došlo k porušení volebního zákona, v druhém kroku soud analyzuje, zda toto porušení mělo vztah k celkovým výsledkům voleb v napadeném obvodu, v závěrečném kroku algoritmu soud posuzuje, zda je dána zásadní intenzita této zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen. Jde o tzv. „zatemnění" volebních výsledků. (více viz usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, publik. pod. č. 354/2004 Sb. NSS). Tři popsané kroky tohoto algoritmu musí být splněny kumulativně.

[9.] Jelikož navrhovatel nijak nezpochybnil výsledky druhého kola voleb v daném obvodu, zaměřil soud svoji pozornost toliko na první kolo. Za tímto účelem si soud vyžádal od obce Šumperk veškerou volební dokumentaci k prvnímu kolu senátních voleb, zejména protokoly okrskových volebních komisí, seznamy voličů, odevzdané hlasovací lístky a odevzdané obálky.

[10.] Přezkumem volební dokumentace soudem v napadeném okrsku č. 26 bylo zjištěno, že ve volebním okrsku skutečně došlo k chybě při vyhodnocení odevzdaných platných hlasů. Kandidát KSČM F. M. podle protokolu volební okrskové komise obdržel nula platných hlasů, zatímco soud skutkovým přezkumem zjistil, že ve skutečnosti obdržel 29 platných hlasů. Kandidát J. N., bezpartijní na kandidátce Suverenity (SBB), jenž dle protokolu okrskové volební komise získal 29 platných hlasů, ve skutečnosti neobdržel žádný platný hlas. Žádná další pochybení nebyla při přezkumu volební dokumentace zjištěna.

[11.] Je tedy zjevné, že v protokolu o výsledku voleb volební okrsková komise patrně omylem zaměnila volební výsledky dvou kandidátů do Senátu, kandidáta M. a kandidáta N.

[12.] Soud podotýká, že v přezkoumávaném volebním okrsku je z volební dokumentace zjevné, že k chybě došlo vinou okrskové volební komise, když při přenosu platných hlasů pro kandidáty na zápis o volebních výsledcích zaměnila výsledky dvou kandidátů. Na zápisu o výsledcích voleb jsou přitom podepsáni, bez vyjádření výhrady či nesouhlasu, všichni členové volební komise a rovněž tajemník okrskové volební komise. Pochybení lze přičítat především izolovanému (a v celkovém kontextu voleb statisticky předvídatelnému) selhání „*lidského faktoru*", tedy nedostatku pečlivosti a především zpětné kontroly při následném zanesení součtu hlasů do zápisu volebních výsledků.

[13.] Výsledek přezkumu volební dokumentace ve vztahu k volebnímu okrsku č. 26 tedy potvrdil, že námitka navrhovatele odráží reálné pochybení, k němuž v tomto okrsku došlo.

[14.] Z oficiálních volebních výsledků v 29 zbývajících volebních okrscích v obci Šumperk je však patrné, že toto pochybení v součtu hlasů bylo s nejvyšší pravděpodobností ojedinělým lapsem a selháním lidského faktoru. Při porovnání s ostatními volebními okrsky bylo zjištěno, že kandidát N. obdržel v jiných volebních okrscích mezi 0-5 hlasy, s průměrem 1.5 hlasu, kandidát M. mezi 11-52 hlasy, s průměrem 36.3 hlasů. Žádný další volební výsledek kandidátů ve volebních okrscích v obci Šumperk již nijak z „normálu"

nevybočuje. Neexistuje navíc žádná indicie naznačující, že by zjištěné pochybení ze strany volební komise bylo úmyslné, nebo že by k podobnému omylu došlo u jiných okrskových volebních komisí v daném senátním obvodu.

[15.] Nejvyšší správní soud znovu připomíná, že pro rozhodování volebního soudu je zásadní respektovat zásadu opatrnosti a přiměřenosti. Volební soud má být ve své přezkumné roli velice zdrženlivý a vycházet z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak. Ostatně i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 26. ledna 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04 nabádá k opatrnosti, když říká, že *„lid je zdrojem veškeré státní moci a mimo jiné se v této roli podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb. Tomu odpovídá i zákonná úprava volebního soudnictví a ověřování voleb. Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení z toho plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“*

[16.] Pokud se jedná o druhý krok algoritmu, tedy porušení volebního zákona ve vazbě na celkový výsledek voleb, soud podotýká, že se kandidát KSČM M. v prvním kole v senátním obvodu Šumperk umístil na třetím místě se ziskem 5 725 platných hlasů. Postupující kandidát do druhého kola na druhém místě v témže obvodu, M. V. kandidující za ČSSD, získal 6 746 platných hlasů. Odstup mezi kandidáty na druhém a třetím místě činil tedy více než tisíc hlasů. I přes přičtení dalších 29 hlasů kandidátu M. lze proto jasně dovodit, že izolovaná chyba ve volebním okrsku č. 26 nemohla celkový výsledek prvního kola voleb nikterak ovlivnit.

[17.] V posuzované věci Nejvyšší správní soud zjistil jedno pochybení volební okrskové komise. Záměnou součtu hlasů pro kandidáty N. a M. nepochybně došlo k porušení volebního zákona, a byl tak naplněn první krok algoritmu. Jak však soud výše konstatoval, toto pochybení má ve vztahu k celkovým výsledkům prvního kola senátních voleb zcela marginální charakter a nemohlo mít vliv na celkový výsledek senátních voleb v obvodu. Jako nezpochybnitelný se tedy soudu jeví závěr, že ojedinělá záměna výsledků v daném volebním okrsku nemohla mít vliv na celkový výsledek prvního kola senátních voleb v obvodu Šumperk.

[18.] Za této situace Nejvyšší správní soud znovu zdůrazňuje i skutečnost, že rozhoduje jako volební, nikoliv správní soud. V tomto smyslu odkazuje zejména na svou předchozí judikaturu, v níž dovodil: *„Volební proces je totiž založen na jeho neopakovatelnosti, kdy se voliči rozhodují podle aktuální situace, nálady ve společnosti, jsou ovlivněni volební kampaní, k jejich rozhodování mohou přistupovat rozličné ekonomické a třeba i zahraničněpolitické události, a opakování voleb proto vždy znamená konání voleb nových, za zcela odlišných okolností, než byly ty původní. Neplatí tedy, že konáním nových, případně opakovaných, voleb dojde k prověření skutečné vůle voličů a tedy k odstranění původních pochybností. Tyto nové volby jsou totiž vždy originální a tím, že v nich zvítězí někdo jiný než ve volbách původních, totiž vůbec nemusí být potvrzeno, že původní volby byly vyhodnoceny chybně. Volební soud proto musí být při úvahách o zrušení volebního výsledku velmi zdrženlivý. Ke zrušení by měl přistoupit jen tehdy, dospěl-li k pevnému přesvědčení, že bez zjištěné nezákonnosti by s největší mírou pravděpodobnosti volby dopadly odlišně.“* (Z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. listopadu 2010, č. j. Vol 67/2010 - 29).

V. Závěr a náklady řízení

[19.] Nejvyšší správní soud v činnosti předmětné okrskové volební komise skutečně shledal pochybení v tom smyslu, že v zápisu o výsledcích voleb zaměnila hlasy pro dva kandidáty. Věcná podstata námitky navrhovatele je proto oprávněná, soud však dospěl k závěru, že se jedná o marginální a izolované porušení volebního zákona, který se z výše uvedených důvodů nemohlo projevit na výsledcích prvního kola senátních voleb.

[20.] S ohledem na shora popsané závěry soud návrh zamítl, protože nebyl shledán důvod pro vyslovení neplatnosti voleb do Senátu Parlamentu České republiky v obvodu č. 65 - Šumperk.

[21.] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. listopadu 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu